Fogathajtó edző regisztrációs vizsgarendje

Miért fontos az edző?

A fogathajtás a lovassportok egyik legkomplexebb és legmélyebb hagyományokkal rendelkező szakága, ahol a siker nem egyetlen egyén, hanem egy szorosan együttműködő csapat – a hajtó, a segédhajtók, a támogató személyzet és mindenekelőtt a lovak – összehangolt teljesítményén múlik. Ebben a többtényezős rendszerben az edző szerepe kulcsfontosságú: ő nem csupán technikai instruktor, hanem a szakmai felkészítés, a biztonság, a sportetika és az állatjólét legfőbb letéteményese. Az edzői tevékenység jelentősége messze túlmutat a puszta szárak kezelésének vagy a helyes pályavonalak megválasztásának oktatásán. Az edző az a híd, amely összeköti a fegyelmezett sportteljesítményt a felelős és humanitárius lótartással, biztosítva, hogy a versenyzés ne a ló jólétének rovására történjen.

A **Nemzetközi Lovasszövetség (FEI) Fogathajtó Szabályzata** egyértelmű kereteket szab a nemzetközi versenyek lebonyolításának, célul kitűzve a tisztességes és egyenlő feltételek biztosítását. A szabályzat szellemisége azonban ennél lényegesen mélyebb: a legelső és legfontosabb alapelve **A ló jólétére vonatkozó FEI Magaviseleti Kódex**. Ez a dokumentum kinyilatkoztatja, hogy a ló jóléte minden kereskedelmi, versenyzési vagy egyéb érdek felett áll. Egy felkészült edzőnek a mindennapi munka során ezt a szemléletet kell átadnia tanítványainak. A modern edzéselméleti szakirodalom (pl. a *Principles of Riding* és a nemzetközi FEI-képzések anyagai) szintén hangsúlyozza, hogy a ló képzésének a fokozatosság elvén kell alapulnia, igazodva az állat fizikai és mentális állapotához. A félelmet keltő vagy a lovat megalázó módszerek alkalmazása – ahogy azt a szabályzat is rögzíti – teljes mértékben elfogadhatatlan a modern sportban.

A ló, az ember és a sport kapcsolata a fogathajtásban egyedülálló szimbiózis. Míg a díjugratásban vagy a díjlovaglásban a lovas közvetlen testsúlysegítségekkel kommunikál, a fogathajtó méterekre ül az állattól, és kizárólag a hangjára, a szárak finom rezdüléseire, valamint az ostor, mint precíz segédeszköz (és nem fenyítőeszköz) használatára hagyatkozhat. Ez a közvetett kapcsolat rendkívül magas szintű bizalmat és empátiát követel meg mindkét féltől.

A hazai szakirodalom alapművei és a tradicionális magyar hajtóstílus elvei, egyaránt rámutatnak, hogy a jó hajtó „érzi” a lovát. Az edző feladata, hogy kifejlessze a tanítványban ezt a finom érzékenységet, megelőzve az olyan súlyos hibákat, mint a fogat feletti irányítás elvesztése vagy a ló reakcióhiánya, amelyek akár a közönség biztonságát is veszélyeztethetik.

A biztonság és a szabálykövetés a fogathajtás másik olyan pillére, ahol az edzői felelősség megkérdőjelezhetetlen. A FEI szabályzata szigorú követelményeket támaszt a felszerelések, a kocsik súlya és mérete, valamint a védőfelszerelések terén. A szabályzat progresszív szigorítása – például a megfelelően rögzített fejvédő (bukósisak) és a védőmellény kötelezővé tétele a maratonhajtásban, illetve a fejvédő használatának kiterjesztése a versenyhelyszín teljes területére – azt jelzi, hogy a sportág vezetése a humán biztonságot is kiemelten kezeli. Az edzőnek nemcsak ismernie kell ezeket a technikai részleteket, hanem meg kell követelnie azok rutinszerű alkalmazását a mindennapi tréningek során is, hiszen a nem megfelelő szerszámzat vagy kocsi sérülést okozhat a lónak és hajtónak egyaránt.

Különös figyelmet kell fordítani a versenyeken részt vevő segédhajtók szerepére és felkészítésére. A szabályzat értelmében ők „résztvevő segítő személynek” minősülnek, akiknek jelenléte nélkülözhetetlen a biztonság fenntartásához, legyen szó a melegítőpályáról vagy a maraton szakaszairól. Az edző feladata a hajtó mellett a segédhajtók kiképzése is, hiszen az ő gyors és szakszerű beavatkozásuk (például egy akadályban megsérült vagy elakadt fogat esetén) akár baleseteket is megelőzhet.

Végezetül, az edzői tevékenység a sportág jövőjének záloga. A FEI ösztönzi a lovassportban tevékenykedő személyeket a legmagasabb szakmai képesítések megszerzésére, és folyamatosan beépíti a legújabb tudományos kutatási eredményeket a szabályzataiba. A hazai edzőképzés célja, hogy olyan szakembereket bocsásson ki, akik képesek a magyar fogathajtás világhírű tradícióit ötvözni a modern, nemzetközi szintű menedzsmenttel, az állatjóléti elvárásokkal és a szigorú versenyszabályokkal. Ez az edzői vizsga és a hozzá kapcsolódó elméleti felkészülés biztosítja, hogy a jövő edzői generációja ne csupán technikai szakemberként, hanem a lovassport igazi nagyköveteiként vezesse a hazai sportolókat a hazai és nemzetközi sikerek felé.

Vizsgarend:

I. Vizsgafeladat. A vizsgázó három témakörben tesz elméleti vizsgát,

1. - élettan, ló jóléte, tartástechnológia, takarmányozás
2. -specifikus, fogathajtás szakági kérdések
3. -edzéselmélet, edzésvezetés, szabályismeret

II. Vizsgafeladat. Projekt feladat (hajtsa végre)

A vizsgázó 3 tételt húz a vizsgabizottság előtt majd 20 perc felkészülés után szóban előadja azt.

A szóbeli vizsgát követően húz a projekt feladat tételsorból és végrehajtja azt.

Vizsga értékelése: megfelelt- nem felelt meg